

Handläggare
Petra Sundström

Datum
2015-05-21

Diarienummer
OSN-2015-0204

Omsorgsnämnden

Ersättningsbelopp för personlig assistans enligt LSS

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden föreslås besluta

att behålla nuvarande ersättning under hela år 2015, samt
att inför budget 2016 se över löne- och prisökningar i personlig assistans.

Ärendet

I uppdrag från nämnden har förvaltningen gjort en genomlysning av ersättningsbeloppet för personlig assistans enligt LSS. Nämnden tillämpar ett lägre belopp än den statliga schablonen för assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken. Betänkande SOU 2014:9 *Förändrad assistansersättning* visar att det statliga schablonbeloppet ligger högre än vad som motiverats av kostnads- och löneutvecklingen. I Uppsala kommun har den lägre timschablonen för 2015 räknats utifrån de löne- och priskostnader som råder i Uppsala. I beräkningen har förvaltningen utgått från kostnader för kommunal assistans, vilka ofta ligger något högre än hos de externa assistansanordnarna.

Förvaltningen kan i nuvarande läge inte finna skäl att ytterligare höja den lägre ersättningsnivån under 2015, dock bör en genomlysning inför budget 2016 göras. Det som kan komma att påverka ersättningsnivån är domstolens avgörande i de överklagningar som inkommit till nämnden gällande begäran om ersättning enligt statens schablonbelopp.

Omsorgsförvaltningen

Tomas Odin
direktör

Bilaga: Utredning ersättningsbelopp för personlig assistans

Ersättningsbelopp för personlig assistans

Innehållsförteckning

FÖRVALTNINGENS UPPDRAG	3
PERSONLIG ASSISTANS, SKÄLIG ERSÄTTNING FÖR PERSONLIG ASSISTANS ENLIGT LSS	3
NÄMNDENS ERSÄTTNINGSNIVÅ.....	3
NÄMNDENS UTRÄKNING AV SCHABLONBELOPPET.....	3
DEN LÄGRE ERSÄTTNINGSNIVÅN.....	4
FÖRÄNDRAD ASSISTANSERSÄTTNING SOU 2014:9	5
OMVÄRLDSBEVAKNING	5
FÖRVALTNINGENS BEDÖMNING	5
FÖRVALTNINGENS FÖRSLAG.....	6

Förvaltningens uppdrag

Nämnden har uppdragit till förvaltningen att utreda ersättningsbeloppet för personlig assistans.

Personlig assistans, skälig ersättning för personlig assistans enligt LSS

Personer som har rätt till personlig assistans kan beviljas insatsen personlig assistans eller ekonomisk stöd för skälig kostnad för sådan assistans. Den sist nämnda ska beviljas då den enskilde har för avsikt att köpa sin egen assistans eller själv vara den som anställer sina assistenter.

I förarbeten till 9 § 2 lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) och av rättspraxis framgår bl.a. att kommunen svarar för ekonomiskt stöd för faktiska kostnader, d.v.s. normala lönekostnader och vissa administrativa kostnader, för att utföra assistansen om den enskilde inte väljer kommunen som assistansanordnare. Något schabloniserat belopp per timme - liknande Försäkringskassans assistansersättning enligt 51 kap Socialförsäkringsbalken – finns inte för LSS.

Nämndens ersättningsnivå

Uppsala kommun har två ersättningsnivåer för ekonomisk ersättning för personlig assistans beroende på om assistans finns beviljat för natten eller inte. Den lägre ersättningsnivån är 253 kronor per assistanstimme för år 2015 och den högre motsvarar samma belopp som försäkringskassans schablon på 284 kronor. Den lägre nivån har inte räknats upp för 2015. Den högre ersättningen har räknats upp från 280 kronor (år 2014) till 284 kronor för år 2015 i enlighet med ersättningen för assistansersättningen.

Den ersättningsnivå som betalas ut till enskild är ett myndighetsbeslut som den enskilde kan överklaga. När en begäran om högre ersättning inkommer från den enskilde eller dess företrädare begär nämnden in underlag som styrker de faktiska assistanskostnaderna samt hur kostnaderna är fördelade.

Nämndens uträkning av schablonbeloppet

Vid beräkningen av vad som anses vara skälig kostnad för personlig assistans enligt LSS har nämnden gjort följande beräkning.

	2015
OB-tillägg (SKL)	11,5 %
Semesterlönetillägg (FK)	13 %
Arbetsgivaravgift	31,42 %
Pension, kalkyl	6 %
Beräkning kronor:	
Grundlön	128,7 kr
OB-tillägg	14,8 kr
Semesterlönetillägg	16,7 kr
Summa	160,2 kr

Arbetsgivaravgifter	50,3 kr
Pensionsavgifter, kalkyl	10 kr
Summa avgifter	60,3 kr
Övriga kostnader 13 %	32,5 kr
Totalt	253 kr

Beräkningen av de personliga assistenternas grundlön utgår från statistik över medianmånadslönen 20 090 kr för personliga assistenter inom kommunens verksamhet i egen regi 2013. En uppräknings med 2,71 procent har gjorts för 2014 i enlighet med Sveriges kommun och landstings(SKL:s) beräkning och med 600 kr/månad för 2015 i enlighet med Uppsala kommuns kollektivavtal med Kommunal. Månadslönen har delats med 165 timmar per månad vilket motsvarar 40 timmars arbetsvecka. Timbeloppet har på grund av ändrat beräkningssätt inte höjts mellan 2014 och 2015. Beräkningen av tillägg för obekvämt arbetstid utgår från SKL:s beräkning av OB-kostnader för assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken. Semesterlönetillägget är baserat på Försäkringskassans beräkning av schablonbelopp för assistans.

I posten övriga kostnader ingår kostnader för administration, omkostnader, utbildning och arbetsmiljöinsatser för de personliga assistenterna. Uppsala kommun har beräknat övriga kostnader till 13 procent i likhet med SKL.

Uppdelningen av kostnader i tabell ovan ska inte tolkas som att timbeloppet innehåller delar som är öronmärkta för olika kostnader. Om en assistansberättigad person söker om förhöjd ersättning är utgångspunkten faktiska kostnader för personlig assistans.

Den lägre ersättningsnivån

I Uppsala kommun har 108 personer beslut om personlig assistans enligt LSS, av dessa är det 89 personer beslut om den lägre ersättningsnivån¹. Sedan senhösten/vintern 2014 är det tio personer som, via deras assistansanordnare, har ansökt om att få samma schablonbelopp som den av regeringen fastslagna. Då nämnden inte fick ta del av underlag som styrkte de faktiska kostnaderna så avslogs personernas ansökan. Av de ansökningar som har fått avslag är det åtta personer som har överklagat besluten. Det ligger nu hos förvaltningsrätten att ta ställning i dessa ärenden. Då överklagandetiden inte har passerat i ett av ärendena kan detta fortfarande komma att överklagas.

Under år 2013 var det en person som ansökte om att få samma ersättning som försäkringskassans schablon. Efter nämndens uträkning av personens faktiska kostnader framkom att kostnaden var högre än nämndens lägre schablon då stor del av assistansen utfördes under kvällar och helger. Förvaltningsrätten gav personen rätt till ytterligare ersättning och de beräknade den faktiska ersättningen till 273 kronor per assistanstimme för år 2013, vilket var några kronor lägre än den för året fastställda statliga schablonen.

¹ Mätdatum februari 2015

Förändrad assistansersättning SoU 2014:9

I mars 2013 beslutade regeringen att se över ersättningen för personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken (dir. 2014:34, bilaga 1). Betänkandet var klart i februari 2014 och har sedan varit på remiss.

I betänkandet framkommer att nuvarande timschablon sedan år 2009 har legat högre än vad som motiverats av kostnads- och löneutvecklingen. Enligt utredaren så borde regeringens schablonbelopp för år 2013 varit 20 kronor lägre per assistanstimme. Utredningen visar även att det är de privata aktörerna som har gynnats av beräkningen av nuvarande schablon. Utredaren föreslår till regeringen att beräkningen av assistansersättningen ändras. Förslaget i utredningen är att en grundschablon införs med ett lägre belopp än nuvarande timschablon samt att en tilläggsschablon utformas för den som har särskilt stora behov av assistans på nätter och helger.

Utifrån den kartläggning som gjorts inom utredningen gällande olika assistansanordnares kostnader för assistansen, konstaterar utredaren att de faktiska kostnaderna för att anordna assistans varierar kraftigt och ganska osystematiskt mellan olika brukare och olika anordnare. En slutsats som utredaren gör är att kostnaderna för assistansen till stor del är påverkbara och kan anpassas inom den ram som sätts av schablonen. Den kostnad där utredaren funnit en tydlig variation som kan förklaras är kostnaden för obekväm arbetstid. Utredare konstaterar även att kommunernas kostnad för assistansen i genomsnitt ligger högre än hos de externa assistansutförarna.

I regeringens budgetproposition för 2015 utgiftsområde 9, framkommer att fortsatt arbete och ställningstagande till de förslag som framkommer i betänkandet *förändrad assistansersättning* bereds inom regeringskansliet.

Omvärldsbevakning

I betänkandet SoU 2014:9 har de undersökt 43 kommuners ersättning för personlig assistans enligt LSS. Av dessa var det 34 kommuner som tillämpade en lägre schablon än den statliga, där den lägsta ersättningen uppgick till 208 kronor per assistanstimme för år 2013. Utredarens urval av kommuner var just att dessa tillämpade en sänkning eller differentiering av timbeloppet.

Omsorgsförvaltningen har tagit kontakt med sju andra kommuner för att undersöka vad de tillämpar för timersättning i personlig assistans. Tre av dessa kommuner betalar samma ersättning som den statliga schablonen (Gävle, Solna och Norrköping). Övriga har en schablon enligt nedan:

- Örebro har två ersättningsnivåer 256 kronor samt 242 kronor. Den lägre ersättningen betalas då assistansen utförs av anhörig som lever i hushållsgemenskap med den assistansberättigade.
- Linköping har två ersättningsnivåer, 260 kronor respektive 274 kronor. Den lägre nivån betalas om det är anhörig som är anställd som assistent.
- Södertälje har en ersättningsnivå på 276 kronor.
- Borås har en nivå som ligger under den statliga ersättningen. För år 2014 var deras schablonersättning 250 kronor per assistanstimme. Borås kommun räknar upp schablonen årligen med samma procentsats som den statliga ersättningen för assistansersättningen.

Förvaltningens bedömning

Betänkandet *förändrad assistansersättning* visar att regeringens schablon ligger högt i relation till de som inte har stora behov (kostnader) av assistans under nätter och helger. Nämndens uträkning för det lägre schablonbeloppet per assistanstimme, för de som inte har behov av assistans nattetid, bedöms vara rimligt utifrån de kostnader för personlig assistans som råder i Uppsala kommun. En indikation på att nämndens uträkning ligger på en rimlig nivå är att övervägande andel av de personer som har beslut om den lägre ersättningen inte har ansökt om att få ett högre timbelopp.

Det som kan överväga för en högre ersättning i enskilda fall, trots att assistans inte finns under natten, är om assistansen i huvudsak utförs under obekvämt arbetstid då Ob-ersättning ska utgå (kvällar och helger). När detta inträffar bör nämnden hantera dessa ärenden i individuell prövning av de faktiska kostnaderna.

För att följa löne- och prisutvecklingen i Uppsala kommun kan det vara lämpligt att nämnden årligen räknar upp ersättningsnivån per assistanstimme. Nämnden behöver även följa utvecklingen i rättspraxis gällande kommunal ersättning för personlig assistans, däribland de beslut som har överklagats och väntar på avgörande i förvaltningsrätten i Uppsala. Utfallet av detta kan komma att få betydelse för hur ersättningen i Uppsala kommun hanteras.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår till omsorgsnämnden:

- att behålla nuvarande ersättningsnivå under hela år 2015,
- att inför budget 2016 se över löne- och prisökningar i personlig assistans.